

BETÆNKNING

Afgivet af Familie- og Sundhedsudvalget

vedrørende

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at fremsætte forslag til ændring af Landstingslov nr. 11 af 11. november 2000 om salg og udskænkning af alkoholholdige drikke, således at åbningstiden for salg af stærke og svage drikke jf. §§ 11 og 12 forlænges til kl. 21.00 alle ugens dage.

(Fremsat af Medlem af Inatsisartut Malik Berthelsen, Siumut)

Afgivet til forslagens 2. behandling

Udvalget har under behandlingen bestået af:

Medlem af Inatsisartut Olga P. Berthelsen, Inuit Ataqatigiit, formand

Medlem af Inatsisartut Debora Kleist, Inuit Ataqatigiit, næstformand

Medlem af Inatsisartut Isak Hammond, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Justus Hansen, Demokraterne

Medlem af Inatsisartut Knud Kristiansen, Atassut

Medlem af Inatsisartut Ruth Heilmann, Siumut

Medlem af Inatsisartut Malik Berthelsen, Siumut

Udvalget har efter 1. behandlingen den 30. april 2012 under FM2012 nærmere gennemgået forslaget.

Forslagets indhold og formål

Forslagsstiller ønsker med dette beslutningsforslag tilslutning fra Inatsisartut til, at udvide åbningstiden for salg af alkohol, således dette kan ske frem til kl. 21.00 alle ugens 7 dage.

Forslaget har til formål at sikre forbrugerne mere fleksible og udvidede muligheder for at købe alkohol i butikkerne.

1. behandling af forslaget i Inatsisartut

Naalakkersuisut kunne ikke støtte forslaget i den foreliggende form med et dagligt salg af alkohol frem til kl. 21.00. Naalakkersuisut var imidlertid ikke afvisende for at drøfte begrænsende lempelser for salg af alkohol.

Inuit Ataqatigiit kunne ikke støtte forslaget i den foreliggende form, men ville gerne drøfte muligheden for at udvide salget af alkohol om lørdagen.

Siumut, Demokraterne og Atassut kunne umiddelbart støtte forslaget, men ville gerne behandle det nærmere i udvalgssammenhæng.

På denne baggrund blev forslaget henvist til nærmere behandling i Familie- og Sundhedsudvalget.

Udvalgets behandling af forslaget

Familie- og Sundhedsudvalget har en social- og sundhedspolitisk tilgang til nærværende forslag.

Udvalget har noteret sig, at der er bred politisk åbenhed for, at udvide de eksisterende åbningstider for salg af alkohol, således at alkoholsalget, uden at der har været sondret mellem stærke og svage drikke, kan forlænges. Udvalget har samtidig noteret sig, at der umiddelbart tegner sig enighed om, at alkoholsalget kan forlænges om lørdagen, mens der ikke umiddelbart er enighed om at forlænge salget på hverdage, på søndage og øvrige helligdage samt på særlige dage, såsom juleaftensdag og på Grønlands Nationaldag den 21. juni.

Udvalget bemærker, at Landstingslov nr. 11 af 11. november 2000 om salg og udskænkning af alkoholholdige drikke fastsætter, at salg af stærke og svage drikke må finde sted i tidsrummet kl. 09.00-18.00 på hverdage, og i tidsrummet kl. 09.00-13.00 om lørdagen. På helligdage, og på visse særlige anførte dage må der ikke sælges alkoholholdige drikke.

For udskænkning af alkoholholdige er der i nævnte lov fastsat særlige regler.

Forslagsstiler ønsker at ændre gældende regler, således at salg af alkoholholdige drikke kan finde sted alle ugens 7 dage i tidsrummet kl. 09.00-21.00.

Udvalget bemærker videre, at således som reglerne i nævnte landstingslov er affattet, så er de enkelte salgs- og udskækningssteder ikke tvunget til at holde åbent for salg og udskænkning af alkohol i de anførte tidsrum. Det enkelte salgs- og udskækningssted bestemmer selv i hvilket omfang indenfor det anførte tidsrum, der tilbydes salg og udskænkning af alkohol.

I § 18 i Landstingslov nr. 11 af 11. november 2000 om salg og udskænkning af alkoholholdige drikke er det fastsat, at der ikke må udskænkes alkohol til personer under 18 år og til berusede personer.

I Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 19 af 29. marts 1990 om indretning og benyttelse af lokaler til udhandling eller servering af stærke drikke er det i § 7 fastsat, at personer under 18 år ikke må sælge eller servere stærke drikke. Stærke drikke er defineret som alkoholholdige drikke med en styrke på 4,10 volumenprocent alkohol og derover, jf. § 1, stk. 2 i Landstingslov nr. 11 af 11. november 2000 om salg og udskænkning af alkoholholdige drikke.

Møde med Alkohol- og Narkotikarådet.

Udvalget havde den 27. april 2012 inviteret repræsentanter fra Alkohol- og Narkotikarådet til et orienteringsmøde om blandt andet nærværende forslag. I mødet deltog også Medlemmet af Naalakkersuisut for Sundhed. Udvalget ønskede at blive gjort bekendt med overvejelserne og anbefalingerne i Alkohol- og Narkotikarådet omkring salg af alkohol, således at disse kunne indgå i udvalgets videre overvejelser.

Udvalget fandt mødet positivt og berigende, og ser frem til igen at kunne mødes med Alkohol- og Narkotikarådet efter behov.

Om alkoholstatistik for Grønland

Man kan have den opfattelse, at det er positivt, at indførslen af alkohol også i 2011 var faldende. Forbruget af alkohol har i øvrigt gennem de seneste 10 år været stødt faldende. I 2000 blev der samlet indført 550 tusind liter ren alkohol og i 2011 blev der indført 430 tusind liter ren alkohol.

Af alkoholstatistikken for Grønland kan man endvidere aflæse tal om indførsel af ren alkohol pr. person og pr. person over 14 år. Fra alkoholstatistikken for Grønland kan der yderligere indhentes data om indførsel af alkoholholdige drikkevarer fordelt på typer (øl, vin spiritus).

For nærmere at kunne identificere indsatsområder i relation til alkoholforbruget ville det imidlertid være påkrævet med en mere nuanceret alkoholstatistik.

Der gennemføres en enkelt tilbagevendende undersøgelse, som giver et lidt nærmere indblik i alkoholforbruget eller alkoholemønsteret blandt en særlig del af befolkningen.

Grønland er med i de såkaldte HBSC undersøgelser (Health Behaviour in Schoolaged Children) HBSC undersøgelserne i Grønland omfatter alle skoleelever fra 6. til 11. klasse. HBSC undersøgelserne beskæftiger sig i bred forstand med sundhed og trivsel blandt skolebørn, herunder en smule om disses alkoholvaner.

I HBSC undersøgelsen fra 2010 om alkohol blev det fremlagt:

”For alle unge mellem 11 og 16 år var andelen, der aldrig havde været fulde, lidt mindre i 2010 end i 2006.

Samtidig var der var lidt flere børn i 2010, der havde været fulde mere end 3 gange.

Inuunerittas mål om, at andelen af unge, der har oplevet at være fulde før det 14. år, skal falde til 10 %, synes således svært at nå i programperioden”.

En undersøgelse gennemført af Center for Sundhedsforskning i Danmark fremlagt på alkoholseminaret i 2011, arrangeret af Naalakkersuisoq for Sundhed Agathe Fontain, viste, at yngre mænd fra 18 til 35 år er den befolkningsgruppe, der drikker mest i Grønland.

Udvalget skal opfordre til, at der gennemføres yderligere alkoholundersøgelser i Grønland, således at de forebyggende alkoholindsatser kan målrettes mere specifikt.

Om alkoholpolitikken

I udvalget er der en generel tilfredshed med, at det samlede alkoholforbrug gennem flere år har været faldende.

Når dette er sagt, så nærer udvalget stor bekymring for det udbredte rusdrikkeri og for anden negativ omgang med alkohol, hvor man selv eller andre lider skade.

Udvalget deler holdningen i Naalakkersuisut om, at bekæmpelsen af alkoholmisbrug primært skal ske ved at skabe vedvarende holdningsændringer i forhold til brug af alkohol.

Udvalget anerkender samtidigt, at det kan være påkrævet at indføre restriktioner på alkoholområdet for at begrænse og nedbringe alkoholforbruget samt komme den negative brug af alkohol til livs.

Som lovgivningen er indrettet i dag, så kan enhver borger, der er fyldt 18 år og som ikke er beruset, købe den type alkohol, som udbydes lokalt.

Høring

Med henblik på at indhente holdninger omkring nærværende beslutningsforslag fra relevante parter, blev det i Familie- og Sundhedsudvalget besluttet, at gennemføre en formel høring af forslaget. Høringsparter fremgår af vedlagte høringsliste, jf. **bilag 1**. Høringsfristen var fra den 23. maj 2012 til 1. juli 2012. Udvalget har dog vurderet høringsvar modtaget efter høringsfristen.

Det blev bemærket overfor høringsparterne på høringslisten, at det er frivilligt at afgive et høringsvar, men at ethvert høringsvar ville blive påskønnet, således at dette kunne medtages i udvalgets videre overvejelser om forslaget.

Udvalget har modtaget høringsvar fra følgende:

Qaasuitsup Kommunia: I kommunen havde man i uge 18 gjort forslaget til genstand for borgerhøring under café møder for henholdsvis unge og ældre. De unge i kommunen er bekymret for en udvidelse af åbningstiderne og frygter, at dette vil medføre mere omsorgssvigt. Den ældre del af befolkningen kan støtte forslaget med udvidede åbningstider og peger på, at indkøbsmønstrene vil blive mere normaliserede samtidig med, at man kan slippe for, at der opstår køer med berusere, der skal købe alkohol lige inden lukketid.

Qeqqata Kommunia: Atassut og Siumut i kommunalbestyrelsen kan støtte udvidede åbningstider og det konkrete forslag, men fremhæver, at dette skal følges af oplysningskampagner og styrkede behandlingsmuligheder mod alkoholmisbrug. Fra kommunalbestyrelsen kan IA ikke støtte forslaget og udvidede åbningstider, og fremhæver behovet for en forsat forebyggende indsats.

Sulinermik Inuussutissarsiuqartut Kattuffiat (S.I.K.): Er af den opfattelse, at begrænsninger omkring salg og udskænkning af alkohol ikke vil resultere i et mindre forbrug. SIK støtter forslaget om en udvidelse af åbningstiderne, således at salg af alkohol kan finde sted indenfor legale og autoriserede rammer. SIK så gerne et faldende og normaliseret forbrug af alkohol, og peger på, at forebyggende indsatser skal fremme dette.

Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiat/Grønlands Arbejdsgiverforening:

Brancheudvalget for Hotel, restauration og turisme: Omkring det konkrete forslag om en udvidelse af gældende åbningstider for salg af alkohol anfører brancheudvalget, at en vedtagelse af forslaget i dets foreliggende form vil have negative konsekvenser for branchen. Det anføres, at en øl koster mellem 30 og 45 kr. på et værtshus og lignende udskænkingssteder, mens en øl i en butik koster omkring 16 kr. Branchen er af den opfattelse, at en udvidelse af åbningstiderne for butikssalg af alkohol i sin enkelthed vil betyde en stigning i forbruget af alkohol. Brancheudvalget fremhæver, at alene 5-8 procent af landets samlede alkoholforbrug omsættes på værtshus og lignende udskænkingssteder, mens det store alkoholsalg finder sted i detailhandlen. Udvides detailhandlens mulighed for at sælge alkohol, så vil alkoholforbruget stige, da netop detailhandlen i forvejen forestår langt det betydeligste salg af alkohol.

Brancheudvalget fremfører flere ønsker til en revision af den gældende lov om salg og udskænkning af alkohol. Lovens § 10 om diner transportable bør udgå og erstattes af en generel ret for branchen til at sælge stærke og svage drikke ud-af-huset i samme tidsrum som detailhandlens ret til at sælge alkohol. Lovens § 8 om lejlighedsbevillinger skal strammes op, således at udelukkende private foreninger kan få en lejlighedsbevilling, og ikke kommuner og kommunalt ejede og kontrollerede enheder, såsom sportshaller. Branchen anbefaler

endvidere, at der generelt skal ske en opstramning af muligheden for at kunne give en lejlighedsbevilling.

Handelsbranchen: Brancheudvalget for Handel under GA er generelt positive overfor en udvidet åbningstid for salg af alkohol. De mindre specialbutikker i branchen kan overvejende ikke støtte forslaget.

De store detailhandlende finder det positivt, at salg af alkohol kan udjævnes mere, således at man i højere grad undgår de store "alkoholkøer". Det fremføres af brancheudvalget for handel, at man ikke skal forvente, at alle detailhandlerne vil benytte sig af en mulighed for at kunne udvide åbningstiderne, da tidligere udvidelser ikke har forøget salget og derved kunne dække omkostningerne ved at holde længere åbent.

Kattuffik Sanningasoq Tungujortoq/Blå Kors: Sammenslutningen Blå Kors kan støtte forslaget om udvidede åbningstider og finder, at dette til glæde for alle vil normalisere indkøbsmønstrene.

Imigassaq ikiaroorartullu pillugit Siunnersuisoqatigiit/Alkohol- og Narkotikarådet: Alkohol- og Narkotikarådet fremhæver, at det ses dokumenteret, at begrænsninger i adgangen til alkohol medfører et lavere forbrug. Rådet fremfører, at en udvidelse af åbningstiderne for salg af alkohol meget vel kan betyde et øget forbrug af alkohol. Alkohol- og Narkotikarådet er at den klare opfattelse, at en udvidelse af åbningstiderne for salg af alkohol kan skabe flere misbrugsrelaterede samfundsproblemer, hvilket særligt vil ramme børn og unge. Alkohol- og Narkotikarådet fremhæver den fortsatte indsats mod det udbredte rusdrikkeri i samfundet, hvor man drikker for at blive fuld med kontroltab til følge. Alkohol- og Narkotikarådet finder ikke forslaget understøttet af tunge og overbevisende argumenter, og kan ikke støtte forslaget.

Kalaallit Nunaanni Politimesteri/Politimesteren i Grønland: Politimesteren fremhæver indledningsvis i sit høringssvar de mange personlige og samfundsmæssige konsekvenser, der følger af et stort alkoholforbrug. I langt hovedparten af sagerne om personfarlig kriminalitet og husspektakler er alkohol involveret. Politimesteren kan ikke støtte en udvidelse af åbningstiderne, og frygter, at de sociale problemer og problemer omkring omsorgssvigt af børn og unge vil blive forøget, såfremt åbningstiderne udvides. Politimesteren anfører supplerende, at der stadig er markante problemer med rusdrikkeri trods faldende tendenser og et generelt faldende alkoholforbrug. Politimesteren er bekymret for, at de positive tendenser vil stoppe, såfremt man udvider åbningstiderne.

PISIFFIK: PISIFFIK ser positivt på en udvidelse af åbningstiderne, og forventer en mere glidende kundestrøm i forbindelse med salg af alkohol til glæde for alle. I PISIFFIK anser man ikke, at der vil være en sammenhæng mellem udvidede åbningstider og et forøget

forbrug. PISIFFIK bakker op om forebyggende kampagner, der skal motivere folk til at anvende alkohol som et nydelsesmiddel og ikke et rusmiddel.

Samråd

Den 8. november 2012 blev Medlem af Naalakkersuisut for Sundhed indkaldt i samråd med henblik på at redegøre for seneste anbefalinger og strategier fra WHO (World Health Organisation) i relation til alkohol og forebyggende indsatser omkring alkohol. Derudover ønskede udvalget en nærmere redegørelse for forskning, der dokumenterer en sammenhæng mellem øget tilgængelighed af alkohol og øget forbrug af alkohol. Slutteligt ønskede udvalget en nærmere redegørelse for det nordiske samarbejde omkring alkohol- og tobakspolitik. Talepapir fra samrådet er vedlagt, jf. **bilag 2**.

Udvalget finder oplysningerne gengivet i talepapiret meget relevante i forhold til den førte alkoholpolitik. En alkoholpolitik skal aldrig være statisk, men må hele tiden justeres i forhold til alkoholforbruget og de skadelige konsekvenser af alkoholforbruget og alkoholkulturen.

Udvalget har bemærket, at det under samrådet blev understreget, at "Hvis skadesvirkningerne af alkohol er for højt anbefales det, at begrænse tætheden af udsalgssteder samt undgå at udvide åbningstider og antallet af åbningsdage. Yderligere begrænsninger i lokalområder med særlige problemer er tilrådeligt. WHO pointerer, at regeringer skal bevare status Quo, men kan overveje stramninger ved at begrænse antallet af salgssteder og åbningstider."

Udvalget har ligeledes bemærket, at Naalakkersuisut har erkendt, at skadevirkningerne af alkohol i Grønland er for høje, og at det ville være uforsvarligt, at gå imod WHO's anbefalinger, der fastslår, at man bør stramme yderligere op på baggrund af vores viden om alkoholens skadelige virkninger.

Politisk kompromis om at udvide åbningstiderne

I udvalget er gennemført en drøftelse med henblik på at opnå politisk enighed om en udvidelse af salg af alkoholholdige drikke.

Der er i udvalget indgået et politisk kompromis, hvorefter åbningstiderne for salg af alkoholholdige drikke alene udvides fredag og lørdag til kl. 21.00. Gældende regulering om salg af alkoholholdige drikke fastholdes uændret.

Som følge af dette kompromis fremsætter udvalget i enighed følgende ændringsforslag til forslaget:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at fremsætte forslag

til ændring af Landstingslov nr. 11 af 11. november 2000 om salg og udskænkning af alkoholholdige drikke, således at åbningstiden for salg af stærke og svage drikke jf. §§ 11 og 12 forlænges til kl. 21.00 fredagen og lørdagen.

Udvalgets indstillinger

Et enigt udvalg indstiller det i denne betænkning fremsatte ændringsforslag til vedtagelse.

Udvalget vil fremadrettet tæt følge udviklingen i forbruget af alkohol, drikkekulturen og folkesundheden med henblik på løbende at vurdere behovet for tiltag og ændringer i den førte alkoholpolitik.

Med disse bemærkninger og med den i betænkningen anførte forståelse skal udvalget overgive forslaget til 2. behandlingen.

Olga P. Berthelsen,
Formand

Debora Kleist

Isak Hammond

Justus Hansen

Knud Kristiansen

Ruth Heilmann

Malik Berthelsen